

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКОХРВАТСКИ ЈЕЗИК

НАШ ЈЕЗИК

XXII/1—2

БЕОГРАД
1976

НАШ ЈЕЗИК

Књига XXII (нова серија)

Св. 1—2

САДРЖАЈ

Белић о „Нашем језику“ и нашим задацима (Уз стогодишњицу рођења Александра Белића, оснивача и првог уредника часописа „Наш језик“) (приредила ДАРИНКА ГОРТАН-ПРЕМК)	3—7
Иако неопходна, ревизија нормe књижевног језика треба да се врши опрезно (МИХАИЛО СТЕВАНОВИЋ)	8—14
Један половично објашњен суфикс српскохрватски (РАДОСАВ БОШКОВИЋ)	15—17
Прилог нормирању ријечи оријенталног поријекла у нашем језику (АСИМ ПЕЦО)	18—23
Турске позајмице неосманског порекла (др МИЛАН АДАМОВИЋ, Гетинген)	24—34
О упрошћавању сугласничких скупова <i>сѣн</i> , <i>зѣн</i> , <i>шѣн</i> , <i>жѣн</i> у придевским облицима (МИЛИЦА ВУЈАНИЋ)	35—42
О промени и непроменљивости бројева	
(1) Деклинабилност и индеклинабилност бројева <i>два</i> , <i>три</i> , <i>четири</i> (ГОЈКО КРАЉЕВИЋ, Сарајево)	43—52
(2) Променљивост бројева 2—4 у штокавским говорима (МИРОСЛАВ НИКОЛИЋ)	52—56
(3) Неки подаци и ставови о променљивости бројева (припремила МИЛИЦА РАДОВИЋ-ТЕШИЋ)	56—63
Текућа питања језичке културе	
Речник САНУ као путоказ за правилан однос према туђицама (МИЛОСАВ ТЕШИЋ)	64—67
Старање француског радија и телевизије о језичкој култури (ДРАГАНА МРШЕВИЋ-РАДОВИЋ)	68—69
Утицај радија, телевизије и других новинарских служби на језичку културу (МИТАР ПЕШИКАН)	69—76
Питања и одговори (Индивидуалне речи, Писање великог слова у називима с двоструком одредбом — МИЛИЦА ВУЈАНИЋ; Герек или Гјерек, Улица Тадеуша Кошћушког или Тадеуша Кошћушка, Транскрипција пољског <i>gз</i> , Како транскрибовати руска презимена на <i>-ни</i> — ГОРДАНА ЈОВАНОВИЋ)	76—79

Х р о н и к а

Девета књига Речника САНУ (ЗОРКА ГОЛУБОВИЋ-СТАНОЈЧИЋ)	80
Научни скуп посвећен Даничићевом јубилеју у организацији САНУ и ЈАЗУ (МИЛОРАД СИМИЋ)	81—82
Дисертације са сербохрватистичком тематиком у СССР-у (МАРИЈА- НА КИРШОВА, Москва)	82—85

С п о м е н и

<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">Берислав Николић</div>	86—91
--	-------

О УПРОШЋАВАЊУ СУГЛАСНИЧКИХ СКУПОВА *СТН*, *ЗДН* *ШТН*, *ЖДН* У ПРИДЕВСКИМ ОБЛИЦИМА

1.

У српскохрватском језику је честа појава упрошћаване сугласничких скупова односно губљење појединих сугласника из тих скупова. Овде ће бити речи о губљењу праскавих зубних сугласника *g* и *ш* у позицији између струјних сугласника *с*, *з*, *ш* и *ж* на првом и сонанта *н* на другом месту у облицима придева одређеног вида и облицима женског и средњег рода, односно о њиховом чувању у облику ном. јд. неодређеног придевског вида м. рода, где нема гласовних услова за њихово губљење, јер није ни било њиховог међусугласничког положаја. Затим ће бити речи о одступањима од те појаве. У придевима одређеног вида где су сугласници *g* и *ш* распоређени како је напред речено готово редовно долази до њиховог губљења, док се у облицима номинатива једнине неодређеног придевског вида мушког рода они чувају. Тако у стандардном књижевном језику имамо облике номинатива једнине неодређеног придевског вида мушког рода: *болесџан*, *власџан*, *жалосџан*, *зависџан* (: *зависџ*; друго је *зависан*: *зависџи*), *извесџан*, *изверџан*, *корисџан*, *масџан*, *џосџан*, *радосџан*, *ревносџан*, *сабласџан*, *савесџан*, *свесџан*, *сџрасџан*, *часџан* итд. У народним говорима, међутим, група *сџан* у овим речима се редовито упрошћава па имамо: *болесан* (Даничић у својим Основама, стр. 176—177, поред облика *болесџан* допушта и *болесан*), *власан*, *жалосан*, *зависан*, *извесан*, *изверсан*, *корисан*, *масан*, *џосан*, *радосан*, *ревносан*, *сабласан*, *савесан*, *свесан*, *сџрасан*, *часан* итд.

2.

Имамо, међутим, случајева да се не само у народним говорима него и у уобичајеном, свакодневном говорном језику веома често упрошћава група *сџ(ан)*. Тако су честа некњижевна одступања типа *неумесан* (место књижевног *неумесџан*), *врсан* (м. *врсџан*), *власан* (м. *власџан*), *изверсан* (м. *изверџан*), *унакрсан* (м. *унакрсџан*), *дражесан* (м. *дражесџан*), *ревносан* (м. *ревносџан*) итд.

Упрошћаванја овога типа срећемо и у уметничкој, стручној и информативној литератури. Да покажемо знатне разmere ове

појаве, навешћемо већи број примера које смо нашли у лексичкој грађи Речника српскохрватског књижевног и народног језика, који издаје САНУ, и Речника српскохрватскога књижевног језика, који издаје Матица српска и Матица хрватска.

Био је то *врсан*, стасит човјек (С. Ћоровић, Целокупна дела V, стр. 18).

Провиђење је установило *извесан* ред у свету (Б. Нушић, Реторика, Београд 1924, стр. 367). Пораз непријатеља биће *извесан* (М. Павловић, Војвода Мишић, Београд 1922, стр. 91). Даје [се] право надзорној власти, да задржи од извршења *извесан* закључак збора (Народна скупштина 1890, стр. 217). Сачиниоци једначине морају зависити на *извесан* начин од њених корена (Д. Нешић, Алгебарска анализа, Београд 1883, стр. 16). Примењује их [дрводеља дрва] на *извесан* корисан смер (Б. Кнежевић, О херојима, превод с енглеског, Београд 1903, стр. 273). Само књижевно дело је резултат неког напора, којим се иде затим да се прикаже *извесан* аспект живота (М. Цар, Есеји, Београд 1936, стр. 27). Прави мајстор шаха треба да тежи ... да ... створи *извесан* план (О. Недељковић, Знате ли шах?, Београд 1952, стр. 141). Свако је сунце заузело *извесан* положај у овој општој заједници (Ј. Комарчевић, Два аманета, Београд 1914, стр. 21). Ова ... раздеоба ... је вредела ... само за један *извесан* део Европе (Ј. Жујовић, Камено доба, Београд 1893, стр. 27). Тако је положај ове тачке ... још сасвим *неизвесан* (Е. Јосимовић, Начела више математике, Београд 1872, стр. 4). Пенлеве ... остао је *неизвесан* у свом ставу шефа левице (Воља 1926, стр. 260). Његов је утисак нејасан, његов суд *неизвесан* (М. Цар, Есеји, Београд 1936, стр. 73).

План је био *умесан* (П. Тодоровић, Дела I, Београд 1928, стр. 106). Из ње излази *умесан* захват (М. Вујић, Философија, Београд 1879, стр. 75). Тај предлог је ... примљен као „*умесан*“ (М. Влајинац, Згон, Београд 1932, стр. 141). Начин ... како се то почело изводити није био нимало добар ни *умесан* (Ј. Радонић, Слике из историје и књижевности, Београд 1938, стр. 41). Попу се учини овај предлог *умесан* (Б. Нушић, Општинско дете I, Београд 1924, стр. 35).

У извјесним крајевима ... је чипчија „*власан* земљу продати ...“ (Д. Лапчевић, О аграрном проблему, Сарајево 1919, стр. 22). Сваки је *власан* ... да увећава своју земљу и ливаду (А. Јовићевић, Српски етнографски зборник 21, стр. 456).

Лозана је иначе један *гражесан* кутак на земљи (Б. Ћосић, Египћанка, Београд 1927, стр. 15). Један *гражесан* одмор ...

настао после . . . заморне напетости (Д. Васић, Црвене магле, Београд 1922, стр. 18).

Паја је дугогодишњи неуказни чиновник, *ревносан* и честит (Б. Нушић, Сабрана дела 2, Београд 1931, стр. 243). Он је толико *ревносан* у том погледу (Б. Нушић, Тако је морало бити, стр. 300). Као агитатор *ревносан* је радин (Вл. М. Јовановић, Из брачног живота, Београд 1896, стр. 229). Јован Ст. Поповић био јој је *ревносан* сарадник (Ј. Скерлић, Омладина и њена књижевност, Београд 1906, стр. 71). — Код Скерлића смо нашли исти придев у књижевном облику: Копитар [је] био *ревносјан* католик и велики Аустријанац (Историја нове српске књижевности, стр. 155).

И код неких лексикографа срећемо колебања у облицима ових придева. Тако смо у Ристић-Кангргином речнику нашли придеве *умесан*, -сна, -сно (дакле некњижевни облик): *неумес(и)ан*, -сна, -сно (дати су равноправно упрошћени и неупрошћени облик); *извесјан*, -с(т)на, -с(т)но: *неизвес(и)ан*; *изверс(и)ан*, -сна, -сно, *унакрс(и)ан*, -сна, -сно, *ревнос(и)ан*, -сна, -сно итд. Јасно је да су аутори поменутог речника били у недоумици у погледу исправности облика ових придева. Док су се негде определили за упрошћене (некњижевне) облике (*умесан*, -сна, -сно), у другим случајевима дају равноправно и упрошћене и неупрошћене облике (*унакрс(и)ан* -сна, -сно, *изверс(и)ан*, -сна, -сно), а у трећем случају наводе неупрошћен облик, допуштајући га и за женски и средњи род (*извесјан*, -с(и)на, -с(т)но). Колико су они били недоследни сведочи и то што један исти придев наводе час у упрошћеном, час равноправно у упрошћеном и неупрошћеном облику (*умесан*, -сна, -сно: *неумес(и)ан*, -сна, -сно).

Сличне примере можемо практично свакодневно чути у емисијама радија и телевизије, а срећу се и у новинама, али упркос знатној распрострањености не можемо их сматрати књижевнима.

3.

Има, међутим, и неких гласовно неоправданих одступања која захтевају и посебно разматрање, као: *нужан*, *чудовишан*, *ірозан*, *ірдосан* место *нуждан*, *чудовишјан*, *іроздан*, *ірдосјан* и сл.

нужан — *нуждан*. Ово је једини придев за који је у Правопису изричито допуштено упрошћавање. У Правопису стоји: „У ном. једн. м. рода овог [придева *нуждан*] глас *г* се . . . чува, јер ту и није било услова за његово губљење (иза њега није никакав сугласник, већ самогласник), па је правилно говорити и писати *нуждан*. Али је у нашем говорном језику, па и код великог броја писаца, уобичајен облик *нужан*, који је добивен аналогijом према облицима где је губљење гласа *г* условљено његовим међусугласничким поло-

јајем. Зато је поред *нуждан* допуштено писати *нужан*“. И у речнику МС (МХ) изједначени су облици *нужан* и *нуждан* у значењу „неопходан, потребан“ и „неизбежан, неминован“, док придев *нуждан* има и једно специфично значење „који је у нужди, оскудици, коме је потребна помоћ“ (= *нужден*), нпр.: „Спава слатко *нуждан* и сиротан“. У овом значењу се не може употребити упрошћени облик већ само овај други, неупрошћени, јер би иначе дошло до кидања везе са основном речју, тј. ослабила би мотивисаност. Овде је, наиме, мотивисаност речи битан фактор који утиче на чување неупрошћеног облика придева. Тој диференцијацији облика *нуждан* и *нужан* према значењу не треба стајати на пут нити сузбијати *нужан* у првом значењу („неопходан; неизбежан“) јер се *нужан* — *нужно* — *нужности* по значењу удаљило од *нужда*, бар од најобичнијих значења ове именице.

чудовишан — *чудовишћан*. Код овога придева се скоро сасвим изгубила веза са основном речју *чудовишће*. *Чудовишћан* наиме не значи „који се односи на чудовиште, који је као чудовиште“ или сл. већ „необичан, чудесан“, па због губљења мотивисаности све више, особито код савремених писаца, преовлађује облик *чудовишан*, мада је он, као и облик *нужан*, гласовно неоправдан. Прегледајући лексикографску грађу великог Речника српскохрватског књижевног и народног језика (Речник САНУ) и Речника МС (МХ) запазили смо да старији писци боље чувају облик *чудовишћан* од новијих писаца. Навешћемо неколико примера: Нечовечан, *чудовишћан* ти чин/*Чудовишћан* сад измами тај ток (Л. Костић, Летопис МС 1898, стр. 63). Овај се савет и самоме Запољи у први мах чинио морално *чудовишћан* (Ч. Мијатовић, Гласник Српског ученог друштва, књ. XXXVI, Београд 1872, стр. 177). То беше и чуђење, и помама ... све смешано у један *чудовишћан* глас (Мита Ракић, Јадници [превод с француског], св. IX, стр. 83). Што се на Истоку бацамо у море, то се на Западу бацамо у земљу ... *Чудовишћан* паралелизам (Исто, св. VI, стр. 58) итд.

Новији писци, међутим, употребљавају скоро увек упрошћени облик *чудовишан*. Ево два-три примера које смо нашли у поменутој грађи: Организовали су у Србији терор тако *чудовишан* по својим размерама (В. Дедијер, Дневник II, стр. 588). Оцењивачи ... врше *чудовишан* посао (К. Атанасијевић, Критика 1930. год., бр. 1, стр. 1). Неправедно, нељудско ... и ружно у моралу и етици долазило им је од Млечића, чији је лик народно предање сачувало као опак и *чудовишан* (В. Глигорић, Српски реалисти, Београд 1954, стр. 81).

Интересантно је да су овај придев наши истакнути лексикографи углавном засведочили у облику одређеног вида, где је, ван сваке сумње, исправан само облик *чудовишћан* (због губљења сугла-

сника *ш* у сугласничкој групи *шјин*). Тако га у одређеном виду наводе А. Белић у свом Правопису српскохрватског књижевног језика (Београд 1950) и аутори Правописа српскохрватскога књижевног језика (изд. Матица српска и Матица хрватска, Н. Сад — Загреб 1960). Међутим, сасвим је обична и употреба овог придева у неодређеном прид. виду. У облику неодређеног вида наводе овај придев С. Ристић и Ј. Кангрга у свом српскохрватско-немачком речнику, Л. Бакотић у свом Речнику српскохрватског књижевног језика, М. Лалевић у свом синонимском речнику Синоними и сродне речи српскохрватскога језика (изд. Лексикографски завод Свезнање, Београд) — и то у облику *чудовишјан*. Тако је, дакле без сугласника *ш*, дат овај придев и у првом тому латиничког издања Рјечника хрватско-српскога књижевног језика, који је издала Матица хрватска и Матица српска. Ниједан речник нити приручник нашег језика сем Језичког савјетника с граматиком, који је издала Матица хрватска (Загреб 1971), не наводе овај придев у облику *чудовишјин*.

Иако је у основи овога придева именица *чудовишће*, по чему је облик на *-ишјан* системски оправдан, ипак су облик одређеног вида (заправо придев односа) и слабљење мотивисаности (са развојем значења описног придева) утицали да се сугласник *ш* изгуби и у облику неодређеног вида, што ће вероватно постати језичка норма.

јргосан — *јргосјан*. Из истих разлога, због слабљења мотивисаности речи и због аналогije према облику одр. прид. вида, и гласовно исправни облик *јргосјан* (: *јргосј*) уступа место упрошћеном, гласовно неоправданом облику *јргосан*. Уопштавању упрошћеног облика доприноси и наслањање на реч *јргосија*. У Речнику САНУ омашком су дати понаособ и један и други облик као посебне одреднице, без упућивања једног облика на други и без њиховог повезивања, а потврде и за један и за други облик су исте, тј. упрошћени облик *јргосан*. Тако код одреднице *јргосан*, -сна, -сно стоји пример: Прође данас онај велики пароброд, а што ли *јргосан* (Ђ. Виловић, Хрватски сјевер и југ, Загреб 1930, стр. 256), а код одреднице *јргосјан*, -сна, -сно: Решетка није од позлаћеног дрвета као у Опери, него је то *јргосан* сплет од гвоздених шипака (Мита Ракић, Јадници [превод с француског], књ. VI, стр. 6).

јрозан — *јрозган* (=богат грожђем, гроздовима). Неки граматици и лексикографи залажу се за гласовно упрошћени а неки за неупрошћени облик. Даничић нпр. даје предност облику *јрозган*, док Вук даје првенство упрошћеном облику *јрозан*, а код *јрозган* стоји ознака ст. (=стајаће). Правопис из 1960. год. се залаже за облик *јрозган*. Ристић-Кангргин речник и Речник МС (МХ) дају равноправно облике *јрозан* и *јрозган*. У Речнику САНУ је предност дата неупрошћеном облику *јрозган* а придев *јрозан* је упућен на

іроздан. Овако је с правом поступљено из семантичких разлога, да би се избегла хомонимичност, односно да би се сачувала разлика од хомонима *ірозан*: *іроза*. И упркос извесној традицији упрошћеног облика *ірозан* (:грозд), треба сачувати разлику између *ірозан* (:гроза, „који изазива грозу, језив, језовит“) и *іроздан* (:грозд, „који обилује гроздовима, грожђем“). Исп. примере: *Гроздан* винограде, рађо горке јаде (Ђ. Јакшић, Дела књ. II, стр. 13). Како се пренеразих, кад место ... *іроздних* винограда ... нађох црну пустош (М. Цветић, Тодор од Сталаћа, Београд 1896, стр. 11). Свуд хљебно је, и медно је, и *іроздно* је преко главе (С. Куленовић, Стојанка мајка Њежопољка, Сарајево 1945, стр. 8). Кад погледаш брду изнад града. /Све порасле смокве и маслине/ И још они *ірозни* виногради (Вук, Народне песме II, стр. 105). Оче већ и *ірозни* виногради ... показују слаткога плода (Ђ. Јакшић, Дела III, стр. 54).

Као што се и из наведених примера види у одређеном виду овог придева јављају се облици са *g* и без тог сугласника. Видна је тенденција да се сугласник *g* очува и у одређеном виду, иако тај облик није гласовно оправдан. Ширење неупрошћеног облика у одр. виду је прво резултат настојања да се мотивисаност речи *іроздан* покаже и у одређеном виду и друго: да се (као и у облику *іроздан*) сачува разлика између *ірозни* (*ірозни* страх, *ірозна* зима и сл.) и *іроздни* (*іроздни* виногради). Уосталом ово није једино одступање овога типа (види даље).

ірисіџрасіџан — *ірисіџрасан*. Као што стоји у Правопису правилан је само облик *ірисіџрасіџан*, али и упрошћени облик *ірисіџрасан* има знатну распрострањеност у литератури, као и у свакодневном говорном језику. Ширењу упрошћеног облика помаже и губљење мотивације (о чему сведочи посредно и постојање синонима *ірисіџан*), а и тежња да се избегне претерано нагомилавање сугласника. Да бисмо показали размере ширења упрошћеног облика, навешћемо неколико примера:

Моменат који проживљујемо ... је лаковеран ... и *ірисіџрасан* (Нова Европа, књ. XII, Загреб 1925, стр. 283). Суд коморе могао [би] бити *ірисіџрасан* (М. Прелог, Историјски портрети, Београд 1926, стр. 45). Нико *неірисіџрасан* неће рећи, да је то могла само диктовати „морално неодговорна пустош“ (Одјек 1885/11, стр. 1). Зар то не значи да у Бечу не желе један *неірисіџрасан* испит? (Ј. Јовановић, Стварање заједничке државе Срба, Хрвата и Словенаца I, Београд 1928, стр. 170). итд.

Колебање облика (не)*ірисіџрасіџан* и (не)*ірисіџрасан* никако не треба ширити на *сіџрасіџан*, јер је тај придев само у том облику правилан и код њега се мотивисаност потпуно чува.

Не треба мислити да уступци писању (*нужан*, *чудовишан* и сл.) значе новину, нарушавање доследних система јер има случајева

где у књижевном језику одавно живе само упрошћени облици, нпр. *празан* (<праздънъ), *позан* (<поздънъ), *ласан* (<лъстънъ), *ино-косан* (<инокостьнъ) и још неки (в. о томе Наш језик, нова серија, књ. I, стр. 286 — у чланку Р. Бошковића „Протестни, азбестни итд.“).

4.

Код неких писаца, нарочито старијих, нису ретка ни одступања у обрнутом смислу, тј. да се у одређеном придевском виду чува група *сѣн*, која се у књижевном језику упрошћава, па имамо примере типа *врсѣни* место *врсни*:

Хоће се људи *врсѣних*, поштених, који ће народ будити (М. Павлиновић, Хрватски разговори, Задар 1877, стр. 9); [То] је место он [Карађорђе] *врсѣним* својим својствима . . . праведно заслужио (Л. Баталака-Арсенијевић, Историја српског устанка, Београд 1899, стр. 816). Исп. и: Која јој *врсѣница* бјеше (Т. Маретић, превод Одисеје, Загреб 1882, стр. 80).

Без праве потребе је у Речнику САНУ успостављена одредница *врсѣница*, јер је то само ортографска (данас некњижевна) варијанта речи *врсница*.

Исп. и *врсѣноћа* место књижевног облика *врсноћа* у примеру: Хоћеш по обиљу, права сеоска [вечера], а по *врсѣноћи* заиста варошка (Е. Мулабдић, Зелено бусење, Загреб 1898, стр. 110); *изврсѣни* м. *изврсни*: *Изврсѣна* си везилица (А. Шеноа, Сабране приповијести VIII, Загреб 1897, стр. 196); *гражесѣни* м. *гражесни*: Ниси ли ти опазио онај њен пунани стас, *гражесѣни* јој ход (Е. Кумичић, Госпођа Сабина, Загреб 1883, стр. 13).

Примера овога типа има много, али се морају сматрати некњижевнима. Видно је да се они јављају претежно код хрватских писаца и то код писаца из периода старије хрватске књижевности. То је сасвим разумљиво кад се зна да су они писали етимолошким правописом.

5.

Имамо, међутим, и новијих случајева да се групе *сѣн*, *згн*, *жгн* и *шѣн* одржавају и у одређеном придевском виду и облицима придева ж. и ср. рода, где иначе долази до њиховог упрошћавања.

1) Такву појаву срећемо најпре код придева изведених наставком *-ни* од страних речи чија се основа завршава на *-сѣ*, нпр.: *азбесѣни*, *аметѣисѣни*, *аорисѣни*, *байѣисѣни*, *дамасѣни*, *карсѣни*, *касѣни*, *контѣрасѣни*, *ѣасѣни*, *ѣроѣсѣни*, *рудѣисѣни*, *сексѣни*, *шексѣни* итд. (О овоме опширније види у поменутом чланку Р. Бошковића „Протестни, азбестни итд.“, Наш језик, нова серија, књ. I, стр. 285—294).

2) Код неких придева домаћег порекла, нпр.: *двобраздни* (двобраздни плуг), *звездни* (звездно небо = звездано небо), *жлездни*

(:жлезда), *најездни* (:најезда), *одмаздни* (:одмазда), група *здн* чува се и у одређеном придевском виду из семантичких разлога. Овде је дакле на чување група *сѣн* и *здн* утицала потреба за јаснијом мотивисаношћу речи, која је такође један од битних фактора што утичу на чување група *сѣн*, *здн*, *ждн* и *шѣн* у облицима одређеног придевског вида.

3) Код придева типа *ѣрсѣни* (прстна кост), *двоѣрсѣни*, *ѣроѣрсѣни* и сл., *костѣни* (: кост), *красѣни* (: краста) и сл., поред семантичких разлога поменутих под тачком 2, на очување групе *сѣн* утицало је и то што би у случају упрошћавања групе *сѣн* у наведеним придевима дошло до њиховог подударана са облицима придева који су изведени од других основа, тј. дошло би до хомонимије, па би се придеви *ѣрсѣни*, *костѣни*, *красѣни* после испадања сугласника *ѣ* поклопили, изједначили с облицима *ѣрсни* (:прса), *косни* (:коса), *красни* (:крас). Да би се избегла хомонимија, група *сѣн* се чува у наведеним придевима. Неки наши граматичари, као М. С. Лалевић, инсистирају и у другим случајевима на диференцирању облика придева као *крсѣни* (<крста): *крсни* (<крст). Питање је колико овакво инсистирање на диференцирању облика има оправдања, и зашто би баш облик *крсѣни* био од „крста“ а не од „крст“, и обратно. Засад су то само хомоними, дакле *крсни* и према *крсѣ* и према *крсѣи*.

6.

Придевски облици са упрошћеним односно неупрошћеним сугласничким групама *сѣн*, *здн*, *ждн*, *шѣн* и разне супротне појаве које смо навели у вези са упрошћавањем тих сугласничких група сведоче да је ово разнолика категорија, где се нормативни проблеми не могу решити једноставним општим правилима, јер постоји развој и постаје посебне ситуације условљене лексичким околностима.

Међутим, у једном другом правцу језичка норма не може правити никакав уступак. Имамо, наиме, случајева где је погрешно схваћено нормативно инсистирање на групи *сѣ* довело до хиперкорекције. Тако је честа новинарска грешка *независѣан* место *независан* („самосталан“). Придеви *зависѣан* и *зависан* изведени су од различитих основа: *зависѣан* < *зависѣ* и значи „завидљив, пакостан“, а *зависан* < *зависѣи* — и значи „несамосталан, који зависи од некога“. У одређеном придевском виду и у облицима ж. и ср. рода код ових придева имамо једнаке, хомонимијске облике, па и према *зависѣан* и *зависан* имамо у одр. прид. виду *зависни*, односно *зависна*, *зависно* за ж. и ср. род.

Милица Вујанић